



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 320/2024-27

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Petra Molnára a Petra Straku (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Matejom Oslackým, Jarabinková 8E, Bratislava, proti postupu Krajského súdu v Trnave sp. zn. 14Ncp/19/2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 3. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom krajského súdu, ktorý vyústil do vydania prípisu sp. zn. 14Ncp/19/2024 zo 6. marca 2024. Domáha sa tiež prikázať krajskému súdu konať a rozhodnúť o námietke zaujatosti a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ vystupuje v procesnom postavení povinného v konaní o určenie výživného na plnoletého syna [REDAKOVANÉ], narodeného [REDAKOVANÉ] na Mestskom súde Bratislava II pod sp. zn. B2-11P/12/2023. Sťažovateľ na pojednávaní 15. februára 2024 vzniesol námietku zaujatosti zákonnej sudkyne, ktorú podaním z 19. februára 2024 písomne odôvodnil tým, že zákonná sudkyňa si vyžiadala z Centra právnej pomoci (ďalej len „CPP“) príslušný správny spis pre účely posúdenia dôvodov, či sťažovateľ skutočne spĺňa podmienky na priznanie nároku na poskytnutie právnej pomoci. Mestský súd predložil spis spolu s vyjadrením zákonnej sudkyne krajskému súdu na rozhodnutie predkladacou správou z 20. februára 2023. Krajský súd prípisom vrátil spis mestskému súdu bez vydania rozhodnutia

o vylúčení namietanej sudkyne ako nedôvodne predložený. Odôvodnil, že skutočnosti uvádzané sťažovateľom sa týkajú procesného postupu zákonnej sudkyne v prejednávanej veci a tie nepredstavujú zákonný dôvod na vylúčenie zákonnej sudkyne z prejednávanej veci.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Sťažovateľ argumentuje, že zákonná sudkyňa sa v konaní vyjadrila, že „*aj keď CPP v správnom konaní zistilo materiálnu núdzu otca, ona nemieni rešpektovať závery CPP, a teda splnenie podmienok chce sudkyňa posúdiť sama*“. Tvrdí, že správanie zákonnej sudkyne narúša dôveru v spravodlivé rozhodnutie vo veci samej a podľa jeho názoru nešlo o ojedinelý exces zákonnej sudkyne. Uvádza, že zákonná sudkyňa opakovane prejavovala svoj názor, že sťažovateľ nemal mať v konaní právne zastúpenie a mal radšej použiť svoje finančné prostriedky na úhradu vyššieho výživného. Tvrdí, že civilný súd nemôže riešiť posúdenie zákonnosti rozhodnutia vydaného v správnom konaní ani ako predbežnú otázku, pretože by išlo o neprípustný zásah do výkonu právomoci iného orgánu, odkazujúc na rozhodnutie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 8CoPr/14/2023 z 25. januára 2024. Podľa názoru sťažovateľa je postup zákonnej sudkyne svojvoľný, nezákonný a je spôsobilým skutkovým dôvodom na námietku zaujatosti. V závere uvádza, že namietaný prípis krajského súdu mu nebol doručený a oboznámil sa s ním až po nahliadnutí do elektronického súdneho spisu 18. marca 2024.

4. Sťažovateľ podrobne opisuje okolnosti, na základe ktorých z vedenia sporu zákonnou sudkyňou nadobudol presvedčenie o jej zaujatosti. Sudkyňa počas pojednávania uviedla, že jej úlohou je sympatizovať s navrhovateľom (sťažovateľovým synom), počas konania opakovane prejavovala názor, že sťažovateľ by v konaní nemal mať nárok na poskytnutie právnej pomoci advokátom prostredníctvom CPP, a tiež vyvolávala nátlak na sťažovateľa pristúpiť na zvýšenie výživného dohodou, pretože v opačnom prípade bude pri posúdení sporu vychádzať z metodiky (vydanej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky), ktorá má pre súd len odporúčací charakter. Sudkyňa pri prejednávaní veci neprístojne porovnávala finančnú situáciu sťažovateľa so svojou vlastnou, pričom sťažovateľovo zázemie (zahraničný pôvod, jazyková bariéra a príjmové pomery v spoločnosti) sú neporovnateľne iné.

5. Sťažovateľ napokon zdôrazňuje, že dôvodom vznesenia námietky zaujatosti nie je iný právny názor sudkyne ani procesný postup pri vedení konania. Dôvodom vznesenia námietky zaujatosti bolo verbálne vystupovanie sudkyne vo vzťahu k sťažovateľovi, ktoré je napokon predmetom zvukového záznamu z vedenia pojednávania.

III.

Vyjadrenie krajského súdu a replika sťažovateľa

III.1. Vyjadrenie krajského súdu:

6. Krajský súd k sťažnosti uviedol, že strany konania majú často pocit, že zákonný sudca je voči nim zaujatý. Tento pocit môže mať základ v rôznych skutočnostiach. Avšak nie každý subjektívny pocit strany konania zakladá právo na „výmenu“ tohto sudcu. Je tu potrebné

zohľadňovať, že podľa čl. 48 ods. 1 ústavy nikto nemôže byť odňatý zákonnému sudcovi a rozhodnutie o vylúčení sudcu z konania má tvoriť z tohto pravidla výnimku.

7. Povinnosťou súdov nebolo návrhu sťažovateľa vyhovieť, ale len ústavne konformným spôsobom prerokovať návrh na vylúčenie sudcu z konania pre jeho zaujatosť a v tomto zmysle o návrhu rozhodnúť.

8. Senát krajského súdu vo veci dospel k záveru, že otcom uvádzané okolnosti sa týkajú procesného postupu sudkyne, a teda nebol dôvod na predkladanie veci nadriadenému súdu. Nebolo možné prisvedčiť tvrdeniam otca, že by ho zákonná sudkyňa chcela zbaviť právnej pomoci, pretože ide len o domnienky otca ovplyvnené procesným postupom sudkyne, ktorej zákon dáva možnosť viesť strany konania k zmiernemu riešeniu veci (§ 118 ods. 1 a § 148 Civilného mimosporového poriadku). To sťažovateľ pociťuje ako nátlak. Okrem toho „tabuľkové výživné“ je vydané pre účely zjednotenia súdnej praxe v otázke stanovovania výživného deťom, preto je logické očakávať, že sa ním súdy budú riadiť. Z okolností veci vyplýva skôr negatívne nastavenie sťažovateľa voči zákonnej sudkyňi, ktorá nevedie konanie podľa jeho predstáv, čo v žiadnom prípade neobstojí.

9. Napokon krajský súd dodáva, že aj v prípade, ak by vo veci rozhodoval vylúčený sudca, vec po rozhodnutí podlieha prieskumu odvolacieho súdu, pretože práve to je jedným z odvolacích dôvodov.

III.2. Replika sťažovateľa:

10. Sťažovateľ v replike uvádza, že pokiaľ ide o obsah názoru krajského súdu prezentovaný vo vyjadrení k ústavnej sťažnosti, ten mal byť súčasťou meritórneho rozhodnutia krajského súdu, nie vyjadrenia k ústavnej sťažnosti. Vyjadrenie krajského súdu sa preto javí len ako hľadanie dodatočných argumentov na odôvodnenie napadnutého postupu.

11. Namietanie zákonnej sudkyne až v prípadnom odvolacom konaní by bolo nehospodárne, keďže najprv by prebehlo rozsiahle dokazovanie na súde prvej inštancie, následne by súd rozhodol, rozhodnutie musel písomne odôvodniť a až potom by sa rozhodovalo o zaujatosti sudkyne.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

12. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie ústavnej nekonformity postupu krajského súdu, ktorý nerozhodol o (okresným súdom) mu predloženej námietke zaujatosti (vznesenej sťažovateľom voči zákonnej sudkyňi v prebiehajúcom procese).

13. Účelom čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj čl. 6 ods. 1 dohovoru je okrem iného zaručiť prístup k súdu a rovnaké právne postavenie v konaní pred súdom každému, kto žiada o ochranu tých svojich záujmov chránených právnym poriadkom, ktoré štát zveril do právomoci orgánov súdnej moci (II. ÚS 26/96). Článkom 46 ods. 1 ústavy sa zaručuje predovšetkým prístup k súdu, pretože len v takom prípade sa vytvárajú podmienky na domáhanie sa práva na súdnu ochranu oprávnenou osobou. Súd musí mať ústavou výslovne určenú kvalitu. To znamená, že musí byť nezávislý a nestranný.

14. Obsahom práva na prerokovanie veci pred nestranným súdom nie je povinnosť súdu vyhovieť návrhu oprávnených osôb a vylúčiť nimi označeného sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodovania veci pre zaujatosť. Obsahom základného práva na prerokovanie veci nestranným súdom je len povinnosť súdu ústavne akceptovateľným spôsobom prerokovať každý návrh oprávnenej osoby na vylúčenie sudcu z ďalšieho prerokovania a rozhodnutia veci pre zaujatosť a rozhodnúť o ňom (m. m. I. ÚS 73/97)

15. Ústavný súd považuje napadnutý postup krajského súdu za ústavne konformný z nasledovných dôvodov.

16. Tvrdenie sťažovateľa, že administratívny spis si vo veci konajúca sudkyňa vyžiadala z CPP *de facto* „z nepriateľstva“ k nemu, a rovnako aj tvrdenie, že „z nepriateľstva k nemu“ sa mu „vyhrážala“, že pri posúdení sporu bude vychádzať z metodiky (vydanej Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky), ktorá má pre súd len odporúčací charakter, ničím podložené nebolo. Vyžiadanie si predmetného administratívneho spisu sa mohlo týkať aj zisťovania majetkových pomerov otca maloletého (sťažovateľa) pre účely rozhodnutia o výške výživného, čiže jednoznačne procesného postupu sudkyne pre potreby rozhodnutia vo veci samej. Oznámenie sudkyne, že výšku výživného mieni stanoviť v zmysle právneho predpisu, ústavný súd nepovažuje za zásah do základných práv sťažovateľa.

17. Z obsahu spisu sťažovateľ poukazuje na množstvo detailov, avšak všetky sa týkajú procesného postupu sudkyne v rámci jej rozhodovacej činnosti vo veci samej, čím je opodstatnené strohé vybavenie veci predloženej krajskému súdu na posúdenie.

18. Na tomto základe ústavný súd rozhodol tak, že ústavnej sťažnosti nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 12. februára 2025

Szigeti Ľuboš
predseda senátu